

Alšova židle na Suchdole

Restaurační zařízení v 19. století plnila, kromě pohostinských služeb, podstatně jinou úlohu než v současnosti. Optimálně vyhovovala potřebě širokých vrstev obyvatel trávit spolu volný čas. Souviselo to s rozkvětem různorodé spolkové činnosti. Kromě členství ve spolcích či klubech však spolu lidé chtěli něco sdílet, komunikovat. Důvodem byly blízké společenské, profesní i kulturní zájmy.

Navštěvoval-li tedy někdo pravidelně „svou“ společnost ve „své“ restauraci či vinárně, nesvědčilo to prvoplánově o jeho závislosti na alkoholu. Rozhodně méně, než když je v krajském městě očekávána oficiální návštěva představitelů státu s předem nachystaným alkoholem nejen pro aktuální spotřebu, ale i zabaleným s sebou domů a připravenými popelníky.

Pravidelný „štamgast“ si mohl tehdy donést do restaurace i svou sklenici. Společnost opakovaně scházejících se návštěvníků pak mívala vyhrazený kout či stůl.

Mikoláš Aleš (1852–1913) si takto jednou do vinárny na Novém Městě přinesl z domova svou vyřezávanou židli zdobenou volutami se skříženými nohama, širokou sedací částí i opěradlem a pohodlnými opěrkami na ruce. Nechal si ji tam a zřejmě na ní pravidelně sedával. Praviděpodobně bychom se to nikdy nedozvěděli, kdyby „vinárníkem“ tohoto podniku, ale i českým nakladatelem a zároveň zdatným obchodníkem nebyl Ludvík Karel Masaryk (1854–1912), mladší bratr Tomáše Garrigue Masaryka (1850–1937), prvního prezidenta Československé republiky. Ještě před první světovou válkou, po ukončení provozu vinárny, Ludvík Masaryk Alšovu židli, která tvarem odkazuje k dřevěnému křeslu, věnoval do domácnosti svého bratra T. G. Masaryka.

„Dřevěné židle byly zhotoveny podle gotického křesla, které nám daroval strýc a které původně měl ve svém bytě mistr M. Aleš,“ uvádí Alice G. Masaryková (1879–1966), nejstarší dcera T. G. Masaryka, ve své knize „Dětství a mládí: vzpomínky a myšlenky“ (Ústav T. G. M., Praha 1994, II. vydání).

Putováním Alšova křesla během více než sta let můžeme sledovat genealogii rodiny Masarykovy s úvahami, kdo vše na ní seděl.

Nejprve, jak jinak po Mikoláši Alšovi, ho zdědil v rodině umělec. Syn T. G. Masaryka Herbert

(1880–1915), byl nadaný a současně uznávaný malíř. Po jeho předčasné smrti přešlo do majetku manželky Míly Masarykové Slavíčkové (1876–1962). Po její smrti se jeho majitelkou stala historička umění Anna Masaryková (1911–1996), vnučka T. G. Masa-

Max Švabinský, MIKOLÁŠ ALEŠ, kresba, březen 1908

ryka. Když zemřela, křeslo zdědila její neteř Charlotta Kotíková (narozena 1940), dcera vnučky T. G. Masaryka, hudební teoretičky, Herberty Masarykové (1915–1996) a Emanuela

Pocheho (1903–1987), historika umění, autora řady publikací.

Charlotta Kotíková, historička umění, pravnučka T. G. Masaryka dne 20. května 2015 darovala křeslo Mikoláše Alše bezúplatně městské části Praha-Suchdol (viz darovací smlouva č. 179/2015).

Zbývá dodat, že iniciátory této transakce byli členové rodiny příbuzensky spřízněné s T. G. Masarykem a všemi osobami výše zmíněnými, kteří žijí mezi námi na Suchdole.

Patří jim i poděkování za informace k tomuto textu, stejně jako Emilu Rývovi za fotografie. Emil Rýva také díky pečlivému pozorování objevil charakteristické znaky křesla (voluta z boku opěrky pod rukou a tvar opěradla za zády) na kresebném portrétu Mikoláše Alše od Maxe Švabinského (1873–1962) z roku 1908.

Magdalena Vovoušá